

گزارش تحلیلی تورم دی ماه

۰۰۶۰۰۸۸۷۳-۰۵۴۰۰۸۸۷۳-۸۸۷۵۳۳۷۵-۸۸۷۵۳۳۷۶-۲۱ (+۹۸)

info@bcr.ir ۲۱ ۸۸۷۵۳۳۷۶ (+۹۸)

bcr.ir

تهران ، خیابان احمد قصیر، کوچه ششم، پلاک ۸، طبقه ۳، واحد ۳

این گزارش بر اساس داده‌های رسمی و معتبر تهیه شده است و شامل تحلیل‌های کارشناسی دقیق می‌باشد تا تصویری شفاف از وضعیت اقتصادی ارائه دهد.

تهیه و تدوین گزارش

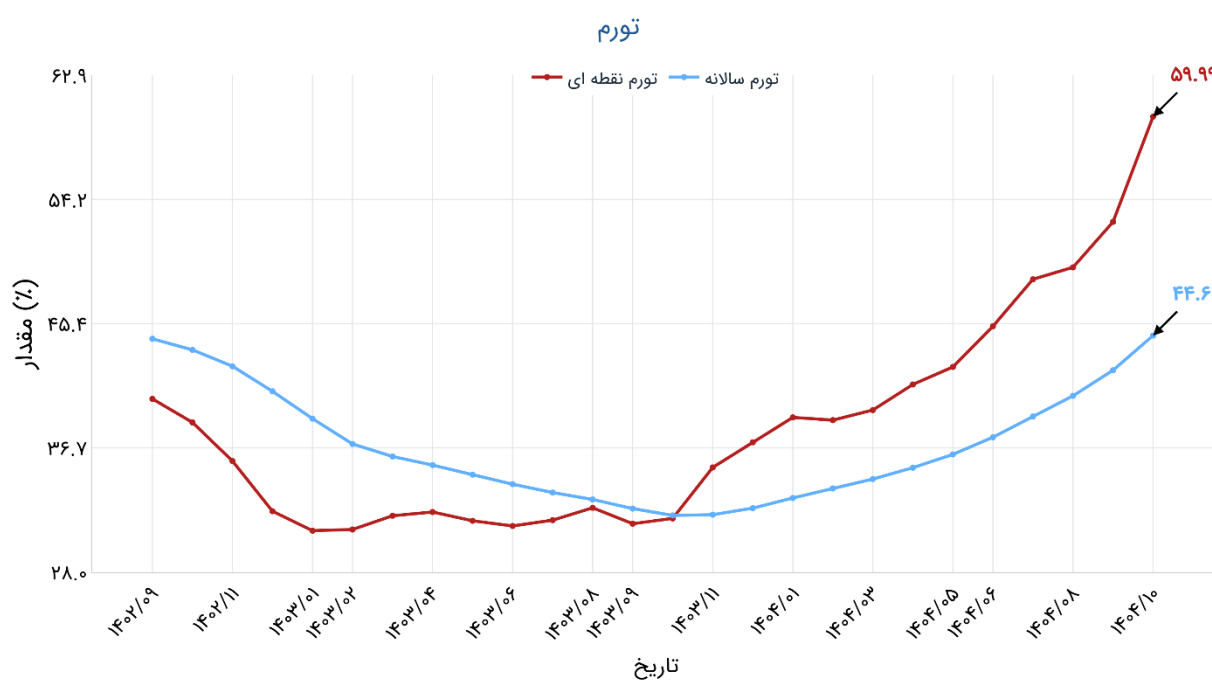
• تیم کارشناسی اقتصادی: محسن امینی، علی آقانصیر

نظارت و تایید نهایی

• مدیر مطالعات کلان و جمع‌آوری داده: نسرین باقری

تهیه شده در واحد مطالعات کلان شرکت رتبه بندی اعتباری برهان

ثبت تورم ماهانه ۷.۹ درصدی در دی ماه، که بالاترین نرخ در ماههای اخیر محسوب می شود، نشان دهنده وقوع یک «شوگ قیمتی» تمام عیار در اقتصاد است. عبور پرشتاب تورم نقطه به نقطه از مرز روانی ۶۰ درصد و فاصله گرفتن معنادار آن از تورم سالانه (شکاف ۱۵.۴ واحد درصدی)، تأییدی بر این گزاره است که اقتصاد از فاز «تعدیل تدریجی» خارج شده و وارد فاز «شتابدهی تورمی» شده است. این جهش ناگهانی که عمدتاً از گروه خوراکی ها تغذیه شده، بیانگر ناتوانی سیاست های پولی در مهار شوک های سمت عرضه و لنگر کردن انتظارات تورمی است و زنگ خطر جدی را برای سیاست گذار در آستانه پایان سال به صدا درآورده است.

شاخص کل (CPI): ۴۶۹.۴، تغییر ماهانه شاخص ۳۴.۳+ واحد

تورم ماهانه: ۷.۹٪، افزایش ۳.۷+ واحد درصد نسبت به ماه قبل، جهش شدید

تورم نقطه به نقطه: ۵۹.۹۸٪، افزایش ۷.۴+ واحد درصد نسبت به ماه قبل

تورم سالانه (۱۲ ماهه): ۴۴.۶٪، افزایش ۲.۴+ واحد درصد نسبت به ماه قبل

ریشه‌یابی و محرک‌ها

برخلاف ماه‌های گذشته که تورم ماهانه در کانال ۳ تا ۴ درصد نوسان داشت، جهش به ۷.۹ درصد در دی‌ماه عمدتاً ناشی از «شوک سمت عرضه در کالاهای اساسی» است. تورم ماهانه گروه «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» به عدد خیره‌کننده ۱۳.۷ درصد رسیده است که موتور اصلی این انفجار قیمتی بوده است. به طور خاص، تورم ماهانه ۵۳.۶ درصدی در گروه «سبزیجات» و تورم حدود ۲۰ درصدی در انواع گوشت، نشان‌دهنده اختلالات جدی در زنجیره تأمین، اثرات فصلی تشدید شده و احتمالاً حذف یا تعدیل ارز ترجیحی در لایه‌های زیرین زنجیره تولید است. همچنین، تورم بالاتر در مناطق روستایی (۱۱.۲ درصد ماهانه) نسبت به مناطق شهری (۷.۳ درصد) نشان می‌دهد که این موج تورمی، اقشار آسیب‌پذیرتر و سبد معیشتی پایه را هدف قرار داده است.

• خانوارها: بحران معیشت و انقباض تقاضای غیرخوراکی

با توجه به تورم نقطه‌به‌نقطه ۹۰ درصدی در گروه خوراکی‌ها، سهم هزینه غذا در سبد خانوار به شدت افزایش یافته است. این پدیده منجر به «اثر جانشینی اجباری» شده و تقاضا برای کالاهای صنعتی، پوشاک و خدمات رفاهی را به شدت سرکوب خواهد کرد.

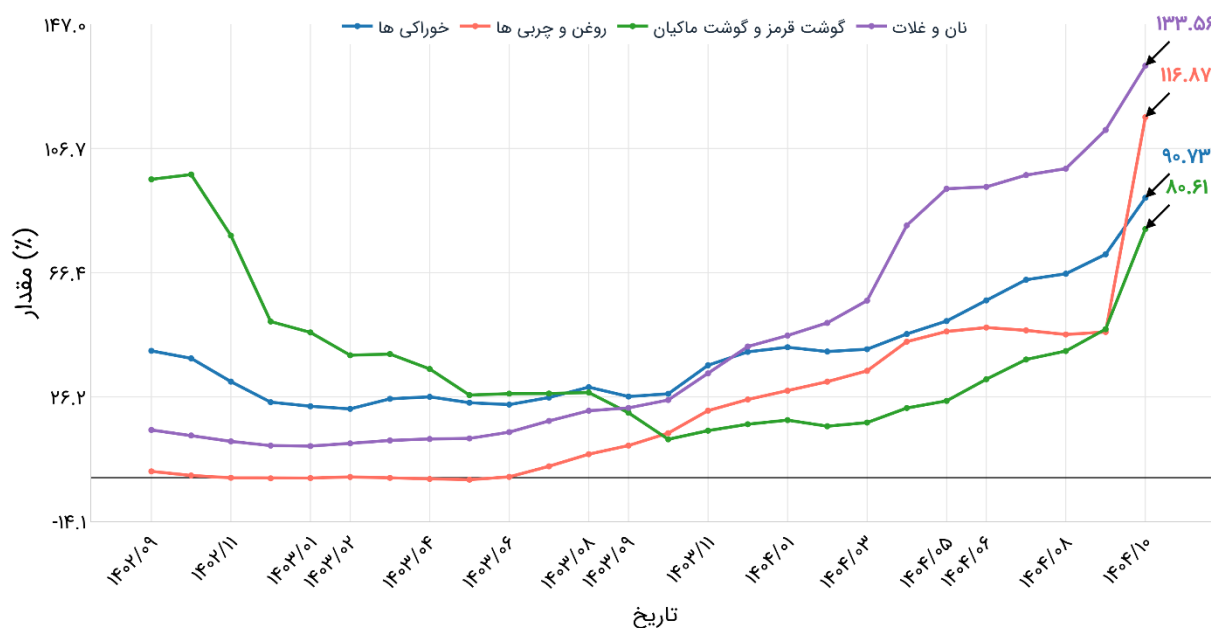
• بنگاه‌ها: شوک سرمایه در گردش و رکود تورمی

بنگاه‌های تولیدی با دو چالش همزمان روبرو هستند: (۱) نیاز فوری به افزایش نقدینگی برای جبران رشد شدید قیمت مواد اولیه (تورم تولیدکننده) و (۲) مواجهه با بازاری که قدرت خرید آن توسط تورم خوراکی‌ها بلعیده شده است. این وضعیت، خطر تعمیق رکود در صنایع کالاهای بادوام و غیرضروری را افزایش می‌دهد.

• بانک‌ها: تشدید ناترازی و فشار بر نرخ بهره

با تورم نقطه‌ای ۶۰ درصد، نرخ بهره حقیقی به شدت منفی‌تر شده است. این امر انگیزه سپرده‌گذاری را از بین برده و تقاضا برای تسهیلات (به منظور تبدیل به دارایی) را به شدت افزایش می‌دهد که نتیجه آن فشار بر منابع بانک‌ها و اضافه برداشت از بانک مرکزی خواهد بود.

تورم گروه خوراکی‌ها

تورم تولید کننده

تلاقی نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در آذر ماه ۶۰.۶ درصدی تولیدکننده طبق گزارش منتشر شده بانک مرکزی در آذرماه با جهش ۷.۹ درصدی تورم ماهانه مصرف‌کننده طبق گزارش منتشر شده مرکز آمار در دی‌ماه، بیانگر حاکمیت مطلق «تورم فشار هزینه» و انتقال سریع شوک‌های سمت عرضه به سبد معیشتی خانوار است. ریشه اصلی این بحران در تورم خیره‌کننده ۸۷.۸ درصدی بخش کشاورزی در لایه تولید نهفته است که با اثری مستقیم، منجر به انفجار ۱۳.۷ درصدی قیمت خوراکی‌ها در ماه دی شده است. این همگامی شاخص‌ها نشان می‌دهد که اقتصاد با خروج از فاز تعدیل تدریجی، وارد چرخه‌ای از شتاب‌دهی تورمی شده است که در آن فشار هزینه‌های تولید از یک سو و گسست انتظارات تورمی از سوی دیگر، بازگشت به سطوح زیر ۴۰ درصد را در کوتاه‌مدت بسیار دشوار کرده و ریسک تعمیق رکود تورمی را به شدت افزایش داده است.

افق پیش‌رو

در ترسیم چشم‌انداز کوتاه‌مدت، با عنایت به نوسانات موجود و ریسک چسبندگی قیمت‌ها، برآورد می‌شود نرخ تورم ماهانه در کانال ۵.۵ تا ۸.۵ درصد و تورم نقطه‌به‌نقطه در دامنه ۵۵ تا ۷۰ درصد نوسان یابد. اگرچه انتظار می‌رود شوک قیمتی گروه سبزیجات و خوراکی‌های تازه در ماه‌های آتی تا حدی تعدیل شود و تورم ماهانه از اوج ۷.۹ درصد فاصله بگیرد، اما «اثرات دور دوم» این شوک بر سایر کالاها و خدمات (از طریق افزایش دستمزدها و انتظارات تورمی) اجتناب‌ناپذیر است. با نزدیک شدن به ماه‌های پایانی سال و فشار سنتی تقاضای پول، به همراه کسری بودجه دولت، احتمال بازگشت سریع تورم به کانال‌های پایین‌تر از ۴۰ درصد (نقطه به نقطه) بسیار ضعیف است. سناریوی محتمل، ماندگاری تورم نقطه‌ای در کانال ۵۰ تا ۶۰ درصد تا پایان سال ۱۴۰۴ است، مگر اینکه سیاست‌گذار با ابزارهای غیرقیمتی در بازار ارز و کنترل شدید ترازنامه بانک‌ها، ترمز انتظارات را بکشد.